

Ministeriet for Ligestilling og Kirke

(E-post)

Bispeembedet

16. marts 2012
Dok.nr.: 31616-12
SSK/HS/tabs

I brev af 6. marts 2012 (dokument nr. 26779/12) anmoder Ministeriet for Ligestilling og Kirke biskopperne om at "oplyse om eventuelle forslag og handlingsplaner i stifterne, der sigter mod at få større deltagelse i gudstjenester og dermed forhindre messefald". Anmodningen er foranlediget af Kirkeudvalgets brev til ministeren af 1. marts 2012, hvori ministeren bedes svare på spørgsmålet:

"Hvilke tiltag vil ministeren foretage, i samspil med de folkekirkelige aktører, med henblik på at udvikle forslag og inspirere til handlingsplaner i folkekirken, der sigter mod at få større deltagelse i gudstjenester og dermed forhindre messefald?"

Betænkning 1477 (2006) om fordelingen af folkekirkens opgaver i sogn, provsti og stift, fastslår følgende overordnede formål for folkekirkens arbejde: "Folkekirkens mission som kristen kirke er at forkynde Kristus som hele verdens frelser. Dette udgangspunkt er lovgivningsmæssigt bestemt i Grundloven, der bestemmer folkekirken som den evangelisk-lutherske kirke. Forkyndelsen bygger på den grundforudsætning, at mennesker ikke ved egen indsats kan gøre sig fortjent til noget over for Gud, men kun kan modtage alt fra Gud i troen på Jesus Kristus. Kirkens overordnede opgave danner udgangspunkt for de konkrete former, kirkelivet får i sogn, provsti og stift. Alle konkrete målsætninger må dybest set tjene denne opgave."

Dette formål kan jeg fuldt ud tilslutte mig som udgangspunkt for mit svar på det spørgsmål, kirkeudvalget stiller til kirkeministeren. Endvidere skal jeg henvise til Menighedslovens § 1, som fastslår, at menighedsrådet styrer sognets kirkelige og administrative anliggender.

Jeg ser det som en del af mit tilsynsembede at inspirere og opmuntre menighedsråd og præster til at tilrettelægge og udføre deres kirkelige opgave. Dette gøres på forskellige vis rundt omkring i sognene, idet sogne, præster og menighedsråd er forskellige. Jeg fører mange samtaler med præster og menighedsråd ved visitatser og møder, og drøfter naturligvis også i denne forbindelse handlingsplaner og visioner med henblik på at øge gudstjenestedeltagelsen.

Med hensyn til spørgsmålet om kirketælling kan jeg henvise til vedlagte artikel, som offentliggøres i Dansk Kirketidende, som svar på red. Birgitte Stoklund Larsens klumme: Realistisk folkekirke, tak. Her skriver jeg bl.a. om messefaldene, at "det er et problem, som vi sammen må gøre en indsats for at afhjælpe. 108 messefald er ganske enkelt for mange. Af optællingen fremgår det, at 76 af samtlige messefald sker indenfor 14 sogne (hvoraf 41 er indenfor et nyoprettet storpastorat!). Derfor har jeg sammen med provsterne besluttet, at vi snarest vil indkalde de pågældende sognes præst og menighedsråd til møder, for at vi kan drøfte de kirkelige forhold og det kirkelige liv i sognet. Udgangspunktet vil være: Det er ikke nogens "skyld". Der er heller ikke noget at være "flov" over, og derfor heller ikke noget, som vi behøver at skjule. Men vi må derimod se virkeligheden i øjnene og spørge: Hvad er grunden? Kan vi sammen gøre noget for at undgå fremtidige messefald og for at der kommer flere i kirke? Hvad vil menighedsråd og præst foreslå, og hvad kan provsti og stift og evt. andre sogne være behjælpelige med? Hvad kan vi kort og godt gøre for sammen at realisere vores fælles vision: Levende menigheder - også i udsatte sogne.

Jeg håber og tror på, at vi gennem disse møder og samtaler kan finde frem til nogle aftaler og løsninger. Naturligvis kan det komme på tale, at kirker skal tages mere eller mindre ud af brug. Det har vi allerede gjort i 6-8 tilfælde i Lolland-Falsters Stift. Men udgangspunktet er ikke, at nu skal der lukkes kirker. Tværtimod er det mit håb, at vi sammen kan finde en eller flere nøgler til løsningen af disse sognes problemer. Vi kan nemlig ikke leve med eller forsvare gentagne messefald. Helt kan vi næppe undgå messefald, men hvis der er mere end tre messefald på et år i en kirke, så har vi et problem, som vi skal arbejde med. Og hvem ved? Måske kan dette arbejde vise sig at bære frugt overfor de menigheder, hvor der er meget få kirkegængere. Når det er sagt, så er det vigtigt for mig at understrege, at der er noget, som hedder: De små sognes vilkår. Der er særlige vilkår, som vi må forsvare, slås og argumentere for, og fremfor alt leve med og kunne se glæden og meningen i. Meningen ligger ikke i, at der er mange, eller at der sker store ting. Vi må kunne se og pege på det store i det små.

Derfor skal vi heller ikke være berøringsangste overfor tal og kirketælling. Det er rigtigt, at tal ikke siger meget om en præsts arbejdsbelastning, eller om hvor stort behov, der er for præst og kirke på stedet. Tørre tal og facts siger ikke alt om virkeligheden. Men hvis man vil gøre noget ved virkeligheden, så kommer man til gengæld ikke uden om tal og facts. De er vigtige arbejdsredskaber, som man må tage alvorligt, både når man vil bygge et tårn, og når man vil bygge kirke. (Se Lk. 14,28.)

Vi bygger nemlig ikke kirke i det blå. Vi bygger kirke i virkeligheden. Derfor er jeg også helt enig med overskriften på Birgitte Stoklunds klumme: Realistisk folkekirke, tak!"

Slutteligt vil jeg tilslutte mig biskop Karsten Nissens udtalelse, hvor han siger, "at det vil være i fuldkommen modstrid med folkekirkens tradition og lære, om biskopperne umyndiggjorde stifternes præster, menighedsråd og sogne. Og det vil være intet mindre end ødelæggende for folkekirken i dens nuværende skikkelse, om ministeren eller for den sag skyld Folketingets Kirkeudvalg ville tage initiativer i den retning. Sådanne initiativer skal tages af de enkelte præster og menighedsråd, og her opfatter vi biskopper os som aktive medspillere." Men hvis ministeren – eller for den sags skyld kirkeudvalget – skulle ligge inde med gode forslag, ideer eller økonomiske muligheder, så vil jeg naturligvis tage godt imod disse.

Med venlig hilsen

Steen Skovsgaard
biskop